

Themabijeenkomst Inclusief Onderwijs, 29 september 2021

In de week van inclusief onderwijs organiseerden Balans, Ieder(in) en Ouders & Onderwijs een thema bijeenkomst over inclusief onderwijs voor ouders. Ouders van kinderen met en zonder specifieke ondersteuningsbehoefte, in het basis- en voortgezet onderwijs, in regulier en speciaal onderwijs deden mee. Een grote diversiteit!

We startten de bijeenkomst met het delen van beelden bij inclusief onderwijs. Kernelementen van inclusief onderwijs die genoemd werden: dichtbij, in de buurt naar school, aansluiten bij het niveau van leerlingen zowel cognitief als sociaal, omgaan met verschillen, in een veilige omgeving.

Ouders zien de meerwaarde van inclusief onderwijs in dat alle kinderen erbij horen en dat kinderen samen opgroeien. Kinderen met een beperking zijn nu vaak onzichtbaar omdat zij naar speciaal onderwijs gaan. Dat wordt doorbroken als kinderen met en zonder beperkingen met elkaar in dezelfde omgeving spelen en leren.

Ze zien nu niet meer dat mijn kind gehandicapt is.

Ouders hebben ook zorgen over de weg naar inclusief onderwijs. Ze vragen zich af of het huidige onderwijssysteem geschikt is om inclusief onderwijs aan te bieden. Er zijn nu al zoveel problemen met de uitvoering van de Wet passend onderwijs. Denk bijvoorbeeld aan de zorgplicht en situatie waarin scholen kinderen niet willen aannemen omdat de ondersteuningsbehoefte te ingewikkeld zou zijn.

Samen naar School Klassen laten zien wat er al mogelijk is.

Een andere zorg is het voortgezet onderwijs. Daar zien ouders nog niet zo snel mogelijkheden voor inclusief onderwijs. Er zijn zorgen over de veiligheid van kinderen met beperkingen. Zij zijn kwetsbaar en kunnen makkelijk doelwit zijn van pesterijen. In de ene leeromgeving speelt dat meer dan in een andere leeromgeving. Ook vragen ouders zich af hoe de ondersteuning geregeld wordt in de klas als er 1 op 1 begeleiding nodig is.

Samengevat kan gezegd worden dat de meeste ouders positief staan tegenover inclusief onderwijs, maar dat het wel een attitudeverandering vraagt. Dat begint bij de opleidingen van de leerkrachten.

Inclusief onderwijs komt voort uit het VN-verdrag Handicap, waarbij de Nederlandse staat zich verplicht heeft tot het inrichten van een inclusief onderwijs. Om aan deze verplichting te voldoen, is het ministerie van OCW begonnen met het samenbrengen van alle betrokken partijen. Zamora Pengel en Simone le Roi, werkzaam bij het ministerie van OCW, namen ons mee op de route naar inclusiever onderwijs en wat het ministerie van OCW voor ogen heeft.

Als men op jonge leeftijd kennismakt met de diversiteit die ons land rijk is, levert dat een maatschappij op waarin meer respect is voor verschillen.

Nu de beelden over inclusief onderwijs concreter zijn geworden, gaven ouders tips en aandachtspunten.

Belangrijk is dat er veel aandacht komt voor voorlichting over inclusie, zodat iedereen ziet wat inclusief onderwijs kan bijdragen voor alle kinderen, met en zonder beperkingen. De vraag is om geduld en een lange adem.

Het begint bij een attitudeverandering. Kijk naar wat kinderen wel kunnen, ga uit van hun mogelijkheden en zorg dat daar het ondersteuningsaanbod op wordt afgestemd. Het vraagt om een aanpassing in de opleidingen van leerkrachten en bijscholing van de huidige leerkrachten om op deze manier naar kinderen te kijken. Het helpt als leerkrachten meer in multidisciplinaire teams werken. Dan wordt de ervaren werkdruk ook minder, omdat je het samen doet. En verschillende expertises in school, maakt dat er meer mogelijk is. Daar profiteren alle kinderen van.

Het onderwerp geld werd ook herhaaldelijk genoemd als struikelblok voor inclusief onderwijs. Bestuurders en directeurs van scholen verschuilen zich te makkelijk achter dit argument, terwijl het in de kern gaat om de bereidheid te willen veranderen en je attitude te wijzigen. In praktische zin kun je veel oplossen door regels op te nemen in het bouwbesluit voor nieuwe scholen. Ook gemeenten moeten het VN-Verdrag omarmen, omdat zij een rol hebben in de huisvesting van scholen.

Scholen zijn ook geholpen met soepelere regels van de onderwijsinspectie en er minder afgerekend wordt op prestaties. Laat leerlingen een eigen ontwikkelweg volgen en laat leerlijnen en jaarklassen los. Het ministerie van OCW geeft aan dat hierin al een verandering in gang is gezet. Overigens vinden ouders dat het ministerie van OCW een belangrijke rol speelt bij het uitdragen van het VN-Verdrag Handicap om zo weerstanden te doorbreken. Het invoeren van Leerrecht is daarbij essentieel.

Ondanks de positieve belangstelling van ouders voor inclusief onderwijs, wijzen ze op de noodzaak dat er soms extra specialistische onderwijsplekken nodig zullen blijven voor een kleine groep leerlingen, waarvoor het regulier onderwijs geen goede omgeving is. Ook meldden ouders dat de wet- en regelgeving om aanpassingen vraagt. Ondersteuning in het onderwijs en ondersteuning vanuit de zorg of gemeente sluiten niet op elkaar aan, omdat het onder verschillende ministeries valt. Dat mag geen hinderpaal zijn waar ouders last van hebben.

Samengevat: Als een school wil, kan er heel veel. We moeten vooral de mooie voorbeelden zichtbaar maken. Laat zien wat er kan en wat het oplevert!

Tips

<https://www.naarinclusieveronderwijs.nl>

<https://www.samennaarschool.nl>

<https://kroevendonk.nl/>

<https://oudersenonderwijs.nl>

<https://balansdigitaal.nl>

<https://iederin.nl/onze-doelen/onderwijs>